

POSTANOWIENIE

Dnia 5 marca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Leszek Bielecki

w sprawie z powództwa L. D.

przeciwko Politechnika w G.

o odszkodowanie za niewypłacenie dodatku funkcyjnego,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń

Spółecznych w dniu 5 marca 2024 r. wniosku pełnomocnika powoda o wyłączenie

sędziego Sądu Najwyższego Renaty Żywickiej od rozpoznania skargi kasacyjnej

powoda od wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach z 21 września 2022 r.,

oddala wniosek.

UZASADNIENIE

Sędzia Sądu Najwyższego Renata Żywicka została wyznaczony do rozpoznania sprawy skarżącego L. D. na etapie przedsądu.

W piśmie z 24 stycznia 2024 r. pełnomocnicy skarżącego wnieśli o wyłączenie sędziego od orzekania w tej sprawie z powołaniem się na art. 49 § 1 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c. oraz art. 391 § 1 k.p.c.

W uzasadnieniu wniosku powołano się na wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 19 listopada 2019 r. (C-585/18, C-624/18, C-625/18), uchwałę pełnego składu Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2020 r. (BSA I-4110-1/20) oraz orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka.

Sędzia Renata Żywicka nie zajęła stanowiska w sprawie wniosku o jej wyłączenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek o wyłączenie sędziego nie podlega uwzględnieniu.

W postanowieniu Sądu Najwyższego z 23 października 2023 r. (III USK 298/22, niepubli.) wyjaśniono, że z chwilą powołania sędziego Sądu Najwyższego jest niezawisły (art. 178 ust. 1 Konstytucji). Ustrój i postępowanie przez Sądami określają ustawy (art. 176 ust. 2 Konstytucji RP). Oznacza to, że instytucja wyłączenia sędziego jest ściśle określona w ustawie, a zatem nie może być dowolnie interpretowana. Zgłoszony we wniosku problem nie jest nowy. Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 23 stycznia 2022 r., P 10/19, orzekł, iż:

1. Art. 49 § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. z 2021 r., poz. 1805, z późn. zm.) w zakresie, w jakim za przesłankę mogącą wywołać uzasadnioną wątpliwość co do bezstronności sędziego w danej sprawie uznaje jakąkolwiek okoliczność odnoszącą się do procedury powoływania tego sędziego przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa do pełnienia urzędu, jest niezgodny z: a) art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, b) art. 179 w związku z art. 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji.

2. Art. 31 § 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz.U. z 2021 r., poz. 1904) w związku z art. 49 § 1 ustawy z 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego w zakresie, w jakim za przesłankę wyłączenia sędziego z orzekania uznaje okoliczność, że obwieszczenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej o wolnych stanowiskach sędziego w Sądzie Najwyższym, na podstawie którego rozpoczyna się proces nominacyjny sędziów, stanowi akt wymagający dla swojej ważności podpisu Prezesa Rady Ministrów (kontrasygnaty), a konsekwencją jego braku jest wątpliwość co do bezstronności sędziego powołanego do pełnienia urzędu w procedurze nominacyjnej rozpoczętej takim obwieszczeniem, jest niezgodny z art. 45 ust. 1 w związku z art. 144 ust. 2 oraz art. 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji.

3. Art. 1 w związku z art. 82 § 1 i art. 86, art. 87, art. 88 ustawy z 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym w zakresie, w jakim stanowi normatywną podstawę rozstrzygania przez Sąd Najwyższy o statusie osoby powołanej do sprawowania urzędu na stanowisku sędziego, w tym sędziego Sądu Najwyższego, i wynikających z tego uprawnień takiego sędziego oraz związanej z tym statusem skuteczności czynności sądu dokonanej z udziałem tej osoby, jest niezgodny z art. 2 w związku z art. 10, art. 144 ust. 3 pkt 17 i art. 183 ust. 1 i 2 Konstytucji. Wprawdzie wyrok Trybunału dotyczy art. 49 k.p.c., jednak pozwala stwierdzić, że przedstawiona w nim wykładnia prawa rozciąga się również na problem stosowania art. 48 § 1 pkt 1 k.p.c. ze względu zbieżną podstawę oceny dopuszczalności wyłączenia sędziego od rozpoznania sprawy (*ad maiori ad minus*).

W tym miejscu przywołać także należy wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 2 czerwca 2020 r., (P 13/19), w którym orzeczono, że: Art. 49 § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. z 2019 r., poz. 1460, z późn. zm.) w zakresie, w jakim dopuszcza rozpoznanie wniosku o wyłączenie sędziego z powodu podniesienia okoliczności wadliwości powołania sędziego przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, jest niezgodny z art. 179 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Nie może zatem budzić wątpliwości, że to właśnie polskie prawo w art. 48 § 1 pkt 1 k.p.c. określa, kiedy sędzia jest wyłączony z mocy samej ustawy (w związku z art. 176 ust. 2 Konstytucji RP). Nie ma więc prymatu umów międzynarodowych ani orzeczeń Sądów Europejskich, gdyż ustrój i postępowanie przed sądami polskimi to wyłączna kompetencja ustawodawcy (art. 176 ust. 2 Konstytucji RP). Powołanie sędziego jest wyłączną kompetencją Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, którą wykonuje na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa (postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z 21 kwietnia 2020 r., Kpt 1/20). W przypadku konfliktu w tym zakresie między prawem polskim a europejskim (orzeczenie TSUE albo ETPCz) dla sądu polskiego pierwszeństwo ma orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego (zob. choćby wyroki Trybunału Konstytucyjnego: z 7 października 2021 r., K 3/21; z 24 listopada 2021 r., K 6/21, z 10 marca 2022 r., K 7/21).

Powyższe potwierdza także w sposób jednoznaczny ustawa o Sądzie Najwyższym, która stanowi, że niedopuszczalne jest ustalanie lub ocena przez Sąd Najwyższy lub inny organ władzy zgodności z prawem powołania sędziego lub wynikającego z tego powołania uprawnienia do wykonywania zadań z zakresu wymiaru sprawiedliwości. Okoliczności towarzyszące powołaniu sędziego Sądu Najwyższego nie mogą stanowić wyłącznej podstawy do podważenia orzeczenia wydanego z udziałem tego sędziego lub kwestionowania jego niezawisłości i bezstronności (art. 29 § 3 i 4 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym). Inaczej ujmując orzeczenie sądu, także Sądu Najwyższego nie może być sprzeczne z ustawą (art. 87 § 1 Konstytucji RP).

Przedstawione stanowisko znajduje także oparcie w orzecznictwie Sądu Najwyższego (por. postanowienia Sądu Najwyższego z: 6 lipca 2022 r., I NWW 151/21, Legalis nr 2736972; 11 lipca 2023 r., III USK 298/22, Legalis nr 3003246, z dnia 22 listopada 2023 r., I USK 138/23, LEX nr 3632421).

Biorąc pod uwagę powyższe rozważania uznać należy, że wniosek o wyłączenie sędziego w przedmiotowej sprawie nie znajduje podstaw prawnych.

Z tych motywów Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji postanowienia.

[SOP]

[ms]